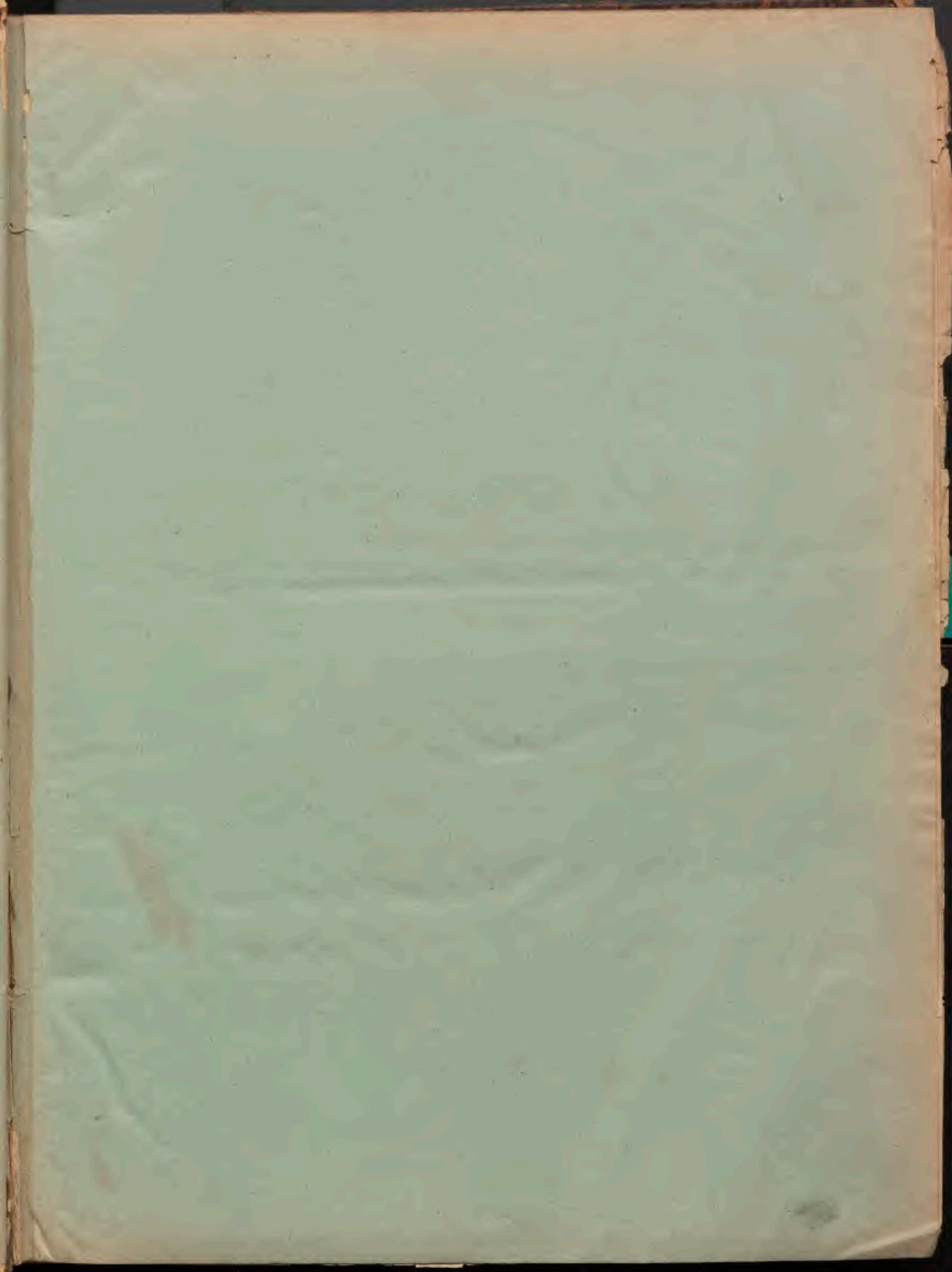
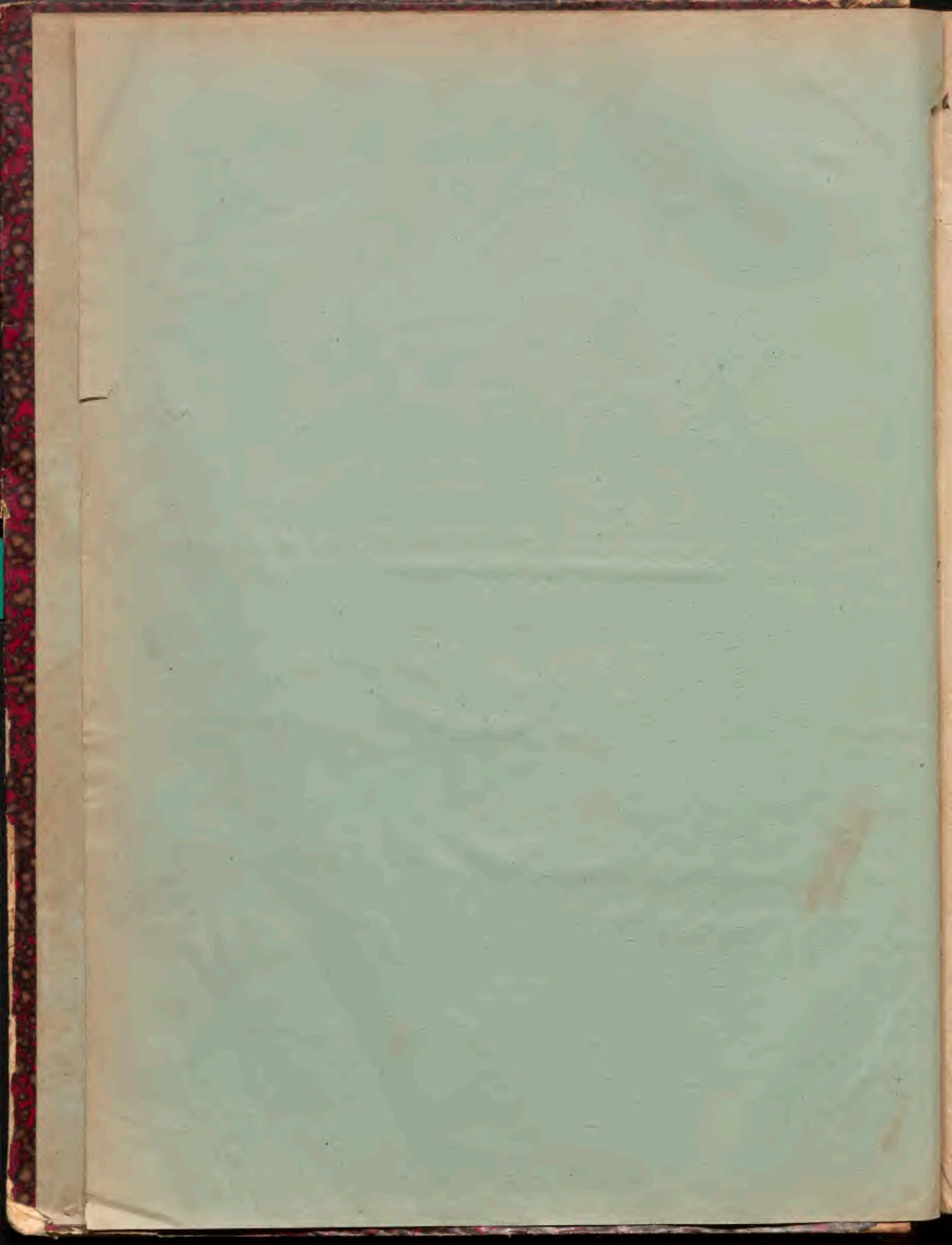

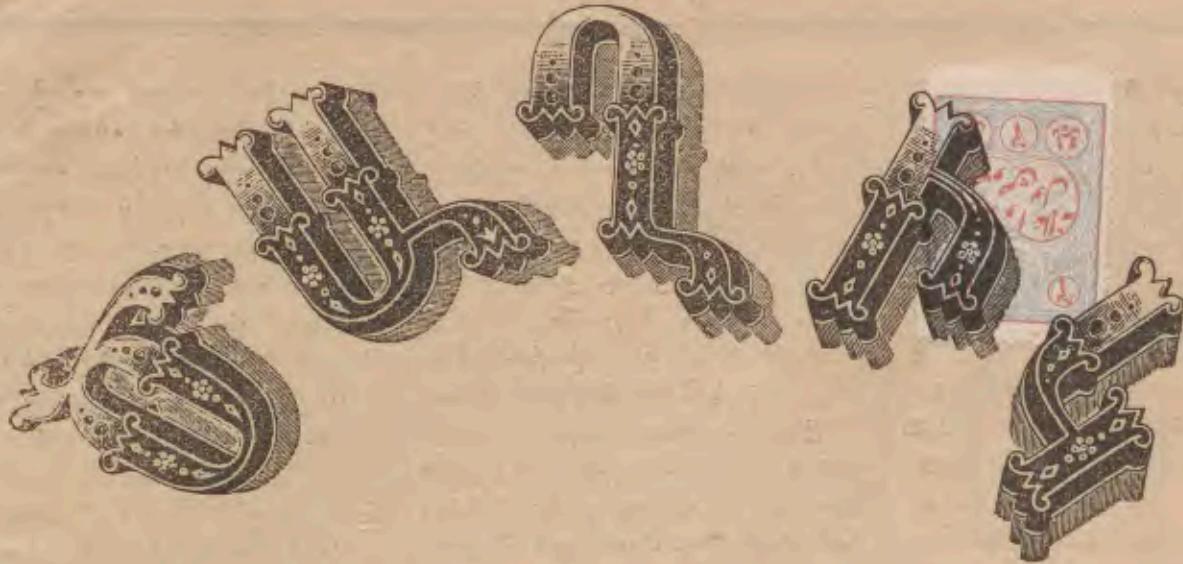
514

L I 3

ՀԱՅՈՒՍ ԱՇԽԱՏԵՆ

ԹԱՂԻԻ ՀԱՅԱԹԸ ԵՐԿՈՆ անդամներ հրատարակուի, Զարեցաբ-
ր և Շաբաթ օրերն՝
Տարեկան բաժանորդագրութեան գինն է 100 դրամուշ արծաթ.
— Վեցամսայն 50. — Գաւառաց համար 110 դր.

Որ եւ է նամակ կամ գրութիւն պետք է ուղղել
Առ Արտօնատէր եւ Տնօրէն Անոն Սովորեան,
կ. Պոլիս, Պատր Ալի ճատակահ թիւ 20:
Խմբագրութեան յանձնուած գրութիւնք ետ չեն տրուիր:

ԹԻՒ 1 Ա ՏԱՐԻ

ԳԻՒ 40 ՓԱՐԱ

1886 ԴԵԿԵՄԲԵՐ 20 ՇԱ.ԲԱ.Թ

ԹԵՇԵՔԻՒԻ

Թէրճէմանը էֆքեւր զագէ-
թամշը, թէպտիւէն ԾԱՂԻԿ նա-
մր իւէ պու կիւնտէն նէշը իւլէ-
մէկէ միւպաշըրէթ էլէտիք. Ղա-
զէթամշը գրատթա ըտղպէթ
պուլուրան զէվաթը քիրամը խօշ.
նուտ էթմէք իւզրէ թարաֆը-
մզտան հիշ պիր ֆէտաքեարլը ք
տիրիդ օլունմայաճագ տըր, իշ
պու զագէթամշտա Միլիւէ, իլ-
միւէ, նէվիւէ վէ ատապը տախի-
լինտէ հիքեալաթտան պահս օլու-
նաճագ տըր:

Ղազէթամզը իսմինին սուհու-
լէթլէ թէպտիլինէ, Մաթպուաթ
միւտիրի միւտէպպիրի Սատաէթ-
լու Մէհմէտ պէյ հազրէթլէրի-
նին հիմմէթլէրի սայէսինտէ մու-
փափագ օլունդումզտան, միրի
միւշարիւէյնէ անիզանէ թէշէք-
քիւրեւմիզի արդ իտէրիդ:

Պու մինասիպէթլէ իշպու թէ-
շէպիւմիւմիւզէ տէսթրէս պու-
լունան պիլ ճիւմէ զէվաթը քի-
րամա քէշա ալէնէն թէշէքիւր-
ըիւմիզի պէյան էտէրիդ:

ԱՆՁՈՆ ՍԱՐԱԵԱՆ

ԾԱՂԻԿ

Ծաղիկ իրբեւ Հայ թերթ կող-
ջունէ այսօր Հայոց ժողովուրգը։
Ծաղիկի նպատակն է որքան կա-
րելի է իւր գոյնովս ու հստով
փոքր ի շատէ զուարենութիւն
տալ այն սրտերու, որք կը բա-
րախեն միայն հայկական դա-
լարագեղ պարտէզներու, գրա-
կանութեան բեզմնաւոր գայտե-
րու զուարենութեղ տեսարանին
ականատես լինելով։ Ծաղիկ իւր
թերթ տարածելով Հայ գրա-
կան հորիզոնին վայ, կը յու-
սայ համեստ ծառայութիւն մը
մատուցանել իւր ազգին։ Ծաղիկ
եթէ հասնի այս նպատակին, իւր
մշակին միսիթարութիւնը պասկ-
ուած պիտի լինի, վասն զի մեք
որ երբեմն թէրճէմանը-էֆքեւ-
րի արտօնատէրը լինելով՝ ղայն
մեր պատուական քարեկամ ձի-
գէւկեան Տիգրան էֆի տնօրէ-
նութեան յանձնած էինք և զոր
շարունակեց երկար ժամանակ,

գոհ ընելով ընթերցաւէր հասա-
րակութիւնը որ և այժմ ձէրի-
տէյի Շարգիյէ անուն թեր-
թի մը արտօնութիւնն ստանա-
լով՝ նոյնին շարունակութեան
ձեռնարկած է, ուստի հարկ դա-
տեցինք մեր թէրճէմանը իֆքեա-
ըը Ծաղիկ անուան վերածելով՝
անձաւք անձին ի հրապարակ իջ-
նել և ազգին գրասէր մշակաց
շարքին մէջ երեւիլ:

Մեր ազգը որ իրբեւ ծաղիկ՝
եւրոպական ազգաց և ժողովը-
գոց մէջ նոր փայլիլ սկսած է,
մեր ազգը որ թարմ երիտասար-
դութեան մը չնորհիւ, սկսած է
կարենոր նշանակութիւն մը ու-
նենալ, մեր ազգը որ կը պարաի
իւր այսօրեւայ վառքն ու պատի-
ւը գրականութեան ծառայողան-
խոնջ մշակաց, հարկաւ, կը յու-
սամք. թէ պիտի օգտի մեր սոյն
թերթի հրատարակութենէն եւս։
Ազգային լուսաւորութեան այ-
սօր իւրաքանչիւր Հայ հետամուտ
է, վասն զի արեւունաման յայա-
նի ճշմարտողթիւն է թէ առանց

զիտութեաց և արհեստական զիտեւեաց և բարողականի սուրբ սկըբաց կիրառութեան՝ անկարելի է ո և է ազգի մը և ժողովրդեան, անխոտոր ընթանալ դէպյայի կէտ նպատակի, ուր մարդկային երջանկութիւնն ու անդորրութիւն կը կոչեն. ո՞ր ազգ և ժողովուրդ այսօր այս ճշմարտութեան համազուած չէ: ուրեմն թերթերու, օրական և պարբերական բողոք թերթերու կարեւորութիւնը ինքնին ահա ի յայտ կ'ելնէ, քանի որ լուսաւորութիւնն այսօր ամենուս առհասարակ վափաքած բանն է:

Մազիկ իբրեւ թերթ աւանիկ մեր ազգին մէջ կերեւի, իւր կեն առկան հիւթը նա Հայ ժողովրդը է մեր Մազկին հոգը, իսկ իւր կենսատու արեւն է ժողովրդական քաջական բոջական բուժիւթիւնը, զոր կը յուսածք արդար ակնկալու. թերթը զտնել մերային ընթերցաւէր ազգակիցներէն, ամենին առհասարակ անխտիր:

Գիտութեաց եանապարհն ընդարձակ է, ինչպէս նաև լայն է այն պայտատան, ուստի երթալ պարտական են մեր ծաղիկ ման. կութիւնն ու պատանեկութիւնը, Ախարհային պիտոյք անհամար են և անթիւ, զորս զոհ ընելու համար մարդ պարտաւոր է իւր ծաղիկ հասակէն մթերել իւր յառքին մէջ այն յուսաւոր գաղափարներն, որովք միայն կարելի է այլ և այլ մէջոցներ գտնել. և այդ պիտոյքները գոհացնել: Եթէ այս այսպէս չինչեր, ինչպէս ուրեմն մարդս պիտի գոհանայ իւր առարեալ պիտոյից հարկէն, առաց գիտական և բարոյական յառաջիմութեաց՝ մարդուս անհեալ է ազնուանալ, բարձրանալ ի վեր անդք, և յառաջադիմելի բարին, յօդտակարն և յեր.

Ճանկութիւն անձին. Ուստի եթէ զիտութեաց ճանապարհին մէջ մանելը ամենուս համար անհրաժեշտ հարկ մ'է. Մազիկ եւս ալդ ճանապարհին վրայ բայց յուշած ծաղիկ մ'է որ անցորդոց վրայ իւր փայլը սփուելու կոչումն ունի ի գուարծութիւն և ի ամուսինա հետաքրքրութիւն ու ամուսին վրայ բայց մէջ Մեծարոյ Պ. Բաշալըեան կը գանգատելու թէ զըքերնուս ո՞ւ եթէ աւելի գըրական ըլլար, ըստ իւր կարծեաց վեսս մը չէր ըլլար:

Եթէ ներեկի է, մեր կարծիքը կը տարբերի այս մասին: Մենք ժողովրդեան հասկանալի բեզուզ զըքեցինք նոյն վէպը զի մտքերնիս մի քանի զրագիտաց ինքինքնիս հաւացնել չէր: որոնց միոյն ըլլակեւորութիւն իիզմւուն և Աթէնս անուն հրատակութիւնը կեցած է, և որ Հայերէնին Զինարենը կրնայ համարուիլ, եթէ Պ. Բաշալըեան նոյն տեարին սեին կակնարկէ, քաւ լիցի որ հետեւիմ: Գալով վնասին—վնասն ուս է որ եթէ վիպասանութիւնք ալ ժողովրդեան անհասկանալի ոնով հրատարակութիւն: հաւասարի մող լինի մեր Արգոյ քննադատն որ ընթերցողաց թիւն զդալի կերպով պիտի նուազի: Տուր եղիչն ամենահետաքրքիր ընթերցողի մը ձեռք և պիտի տեսնես որ երկու էջ կարդալէ յետոյ մէկ կողմ պիտի նետէ այդ մատեաններու գոհարը, և ինչու, վասն զի հեղինակը ընթերցողին չը հասկցած լեզովը կը խօսի: ուր մնաց արդի կարգ մը զրագիտաց գըրաբառ աշխարհաբար խառն, կը ընկութիւններու զի այն աննիւթիւններին, որոցմէ իրաւամք զզուած է ժողովուրդը,

Արդ, մեր Մեծարոյ քննադատէն կամակարութեանս նկատմամբ ներումն խնդրելով, ամեն հեղինակ և թարգմանիչներու կազմելով որ ժողովրդեան հաս-

մար—երկու տարի առաջ հրատարակեցինք մեր Շերայի գիշերներ» անուն վէպը որ կարծեմք դոլզն ինչ ընդունելութիւն գոտու ժողովուրդէն: մի քանի քննադատք միայն, ըստ սովորութեան վոքքը ինչ չարչարեցին մեր երկը: որոց մէջ Մեծարոյ Պ. Բաշալըեան կը գանգատելու թէ զըքերնուս ո՞ւ եթէ աւելի գըրական ըլլար, ըստ իւր կարծեաց վեսս մը չէր ըլլար:

ԱՆՁՈՆ ՍԱՐԱՆԱՅԻՆ

ՍԿԻԶԲ

Ժամանակ մը գործադուլէ յետոյ, այսօր վերատին հրապարակ կ'յնենք ԾԱՂիկ հանդէսին մէջ գրելու և կրելու այն ամեն վորձանքն ամեն քներ՝ որ մեզ անչուշտ վերապահուած են արդէն:

Ինչ որ ալ ըլլայ, ձեռնպահ կենալը մեր Երեսփոխանաց ու մանց թողլով, այսօրունէ գործի սկսանք (պարտատէրներս չիմա, նաև):

Այս առթիւ մեր ազնիւ ընթերցողաց և բարեկամաց բարիտեսութիւնն և յարգանքներս կը մատուցած:

Գալով մեր պաշտօնակցաց, նորեկի մը պէս զիրար ողջագուրելու հարկ չկալ. մէկզմէկ վազուց կը ճանշենք, բացի Արեւելուքի խմբագրաց ընկերութեան մեծապատիւ անդամներէն, ուրոնք դեռ ճանչնալու պատիւն ունեցած չեմ:

Մի քանի խօսք ալ մեր ազգային կարգ, մը գըտիտաց հա-

կանալի լեզով գրեն. Նաեւ մաղթելի է որ մեր հրապարակագիրք եւս փոխանակ թարգմանութեանց, տեղական կեանքէ քաղեալ հեղինակութիւններ հրատարակեն. եթէ առարկուի թէ անկարելիութեանց կընդհարին. գէթ ժողովրդեան անհականալի վէպերը չը թարգմանեն. ինչպէս է. բայտ հազար փարստի ծովերուն տակը անուն վէպն որ բոլոր ազգին մէջ հարիւրին երեք հասկող չը գտնուիր-չը հասկըցողներու թուոյն մէջ, բազմահըմուտ թարգմանին այ գտնուելու պարմանաւ.

ԱԶԳԱՅԻՆ

Տարի մը ժամանակամիջոցի մէջ, Ազգային բաւական զործեր աւարտեցան՝ փութաշանութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և Ազգային Վարչութեան քաջ. ժողովու իմաստուն խոհականութեան չնորհիւ. որոնց կարգեն են, Պատրիարքանի եւմտացոյցն. կեդրոնական վարժարանը, կարկուրեան խնդրոյն ազգին իրաւանց համեմատ լուծումը. Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցին վերաշնուրթեան մեծ գործը և ի մէջ բազմաց այլոց, Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյն աւարտման հետ՝ Մեծ. Յակոբեան Միքայէլ էֆէնտի՛ Հիւանդանոցի հոգաբարձութեան ատենապետութենէ հրաժարան խնդիրն եւսպաւարեցաւ, չնորհիւ վսեմ. Ունեեան Արիկ էֆէնտիի միջամտութեան և քաջ. ժողովոյն նա մահաւանդ վսեմ. Պտենապետին համոզկեր և իմաստուն կարգադրութեամբն, ինչպէս յալտնի է այս կենսական իրնդեք իւրեանց կարգաւը ժամանակին հրաժարակուեցան ազգային և օտար թերթերու մէջ. Յիշեալ կենսական գործութեան ժամանակամբն ազգային պարտի է որ այն ատեն Մագպուլեան էֆէնտիի և ոչ անունը լիշուեցու. թէպէտ սա.

ողէտ և աւարտեցո՞ն, բայց բաւական ար յուզոյ մելեր պատճառեցին. հրապարակագիրք գերու գէջ մինարանեցան, մի քանի ծանուցեալ շահաւուեր ալս կեն. սական խոգոց մէջն ար անխոզ ճարար իւրեանց մաս մը ակնկալելով երկառաւակութիւններ յարոցին. ձրի անուանաւկանիւնիւն ներոյ գործունեան և ազգեցէկ ազգադիններ ու ուստանց յաջոցեալ ըլուցանցին. Այս մէջն ցին, գործուն մարմին մը ժորոշակ աեզուաց նման միշտ շահաւար կերպով գործեց և կը գործէ միշտ ցանդ. առանց ազտուկի, առանց հուշակեաւ, յոիկ միշտ կը գործէ. միշտ կը գործէ . . . այն է, Բերտիք Պատուարժան թագ. խորհուրդը. Յիշեալ խորհրդակ Մեծ. անդամք, իւրեանց պաշտօնին զուուն անցած որէն սկսեալ, հսկայ գործեուու ձեռնարկեցն.

Նոխ և առաջ դպուոց կարգաւուեցն զոր ու ըիշ դպուոց երաւ բազգատմամբ՝ իրաւամբ նախանձելի վիճակի մը հասուծ է այսօր. իւր տեսակին մէջ յատուկ. Նոր թատրոնը կառուցին, Եկեղեցւոյ կալուածերն իմաստուն մատակարարութեամբ կրկնա պատկեցին. այս օրերս ար երրորդութեան տաճարին դէմի՛ գործ մեացած հրկիզեալ չենքին վրայ, ի նորոյ խիստ բնդարձակ աշխատանոց մը կառուցին. Պագպուլեան Համբարձում էֆէնտի՝ որ այս վերաշինութեան գործը մասնաւորապէս ստանձնած էր. յատկապէս ընդհանուր ազգին չնորհակալութեանն արժանի է. Այս ժրաջան ազգայինը, Նոր թատրոնի շինութեան ժամանակի իւր տիւ և գիշեր աշխատութեամբ մեծ գեր ունեցած է յիշեալ շէնքին կառուցման գործոյն մէջ. սակայն ցաւալի է որ այն ատեն Մագպուլեան էֆէնտիի և ոչ անունը լիշուեցու. թէպէտ սա.

փառաւորուիլը ազգին շահուցը համար աշխատութեանցը մէջ կը փետուե միայն. սակայն արժան է որ այսպիսի գործուն ազգայինոց հրապարակու շնորհակալութիւն յարանուի. գէի՛ մզում առլու անոնց որք իւրեանց թէ նիւթապէս և թէ՛ բարոյապէս կարողութեամբն հանգերձ. կը իւրաչին թեւեւս ազգային գործոց միջամեւու.

Այս կարգէն է նուեւ զաթօնիկ ազգայինոց Ս. Յ. Կոյ հիւանդանոցին Պատուարժան Հոգաբարձութիւնն. որոնք իւրեանց անդաւ ջանիւք և աշխատութեամբն հիւանդ գանցին դպրոցը զարգացացին. և իւրեաւ դպրոցը ցւու զատ աւելի բնդորձակ վարժուածնեն. Հիւանդանոցին կառուածեամբն հիւանդ գանցին դպրոցը կառուածներ եւս պիտի աւելինան լիշեալ Հիւանդանոցին կալուածներ ըստ վրայ.

Ի դիմաց Հայ գաթօլիկ ազգայինոց Մազիկ շնորհակալութիւն կը յայտնէ հոգաբարձութեան բարեջան Միքայէլ էֆ. եալը նըզ թիմտրիսանէնին ինչասընա սարֆ ու հասըր օլունմագ շարթը իւէ 4000 լիրա իմզայամըշ տըր:

Տիկեր պազը միւթէպէրանը միլէթ տախի բէյտէրբէյ տէֆ. թէրը, մէզքիւրէ վազը իմզա իտէճէքէր տիր:

ՄԻԼԻՑԻ

Արսլանպէկ Հարիգզէտ կետնը վէ զէլզէլէ միւսապինի իշխն թէշէքիւլ իտէն իտնէ գոմիսիօնը ալիսի մարիֆէթիլէ թապ ուլնան իտնէ պիլէթիլը բէրշէմպէ կիւնիւ մէմուրը մախուս մարիֆէթիլէ տէփահրը հիւքիւմէթէ կէսնտէթիլմիւ օլոցղընտան ասհապը մաշտ հէյտն թէզի գըլընաճագ տըր :

իզմիտ մութասարըֆը Սամէթըու Սիյըթ է փէնտի հագրէթէրի թարափընտան քէշիտէ օլունան պիր մէլէկրափըն պէջանընա կէօրէ Ասլանպէկ հարիգզէթէկեանը միւհանինինտէն 776 քիշիէ էթմէքտէն պաշկապին քիլէ զախիրէ տախի մուպայեա իտիլէրէ թէզի օլունմուշ վէ պին քիլէ տահա մէզգի օլունտըզը հալտէ , իլք պահարա գատար թէայիւլէրի թէմին օլտպիլէնէկի իշար իտիմիշ օլունդունտան , իյանէ գօմիսօնը Ալիսի տէրհալ Գանտէրէտէ թօփլանըն զախիրէտէն պին քիլէ վէրիլմէօխնի էմիր պույսուրմուշը :

Էրմէնի Գաթօլիք թաթրիգ . խանէօխնէ էհալի թարափընտան թէտիէ օլունաճագ 1886 սէնէսի վէրիսինին գըսմը աղէմի հէնուզ թէտէէ օլունմայը , սէնէ նիհայէթի իսէ թէփարըուպ իթմիշ օլոցղընտան , վէ պուտտէմը թէտէտիէնին թէրագգըյաթ վէ ինրա աթը միլիլէտէ իրասը խասար վէ մանիտ իտէնէկի տէրքեար պուլունտուլընտան , էհալի թարափընտան իշպու վաճիպէլի զիմմէթին իյֆասընտան կէսոթէրիլէն թէքնասիւլ վէ բէհավէժ մունի պը թէտէսիւփ օլունդը պէյանը . մէզքիւր բէրկի բուսու մէթուզ առաջարկեց , այն ինչը գաղիտաշնը մէկը չելաւ ըմելութէ ընդհանուր վարժարանաց մէջ աւտեգուած բոյոր ուսումներն , կարելի է որ աշակերտ մը ամրոջավին ուսանենի . մանաւանդ որ մասնաւոր վարժարաններու տնօրէնները կարծես իրարու հետ կը մրցին , ուսանաց ցուցակներուն մէջ ութիւններ աւելցնելու . Ազգային պատմութիւն : Աշխարհագրութիւն , Հայերէն , Տաճկերէն , Գաղիերէն , Անգլիերէն , Թուարանութիւն , Ճարտասանութիւն . . . ալ ինչ գիտնամ հազար տեսակ խեղկատակութիւններ՝ որ ինչպէս ըսինք , անկարելի է որ աշակերտ մը ասոնց ամենը կատարելապէս ուսանի , որչափ ալ ընդունակութիւն ունենայ այն :

թէզիի տէրտէսթ պուլընմը ումազլա , ումուր վէ մէասլիհը միւլէթին միհզէրը լայրգընտան հէրէ . յան իթմէսի վէ թէրագգըյաթը մաթըուպէյէ մանիտ վագը օլմամասը իշխն , մէզքիւր բուսուլար վիւրուտ իթտէքտէ հէր քէսին սէնէի մէթրումէյէ ահտ վէրկիի միլիլէրինի պիլա միւմանէաթթէտիէտիէ իտէտէքտիէ գափիէն մէմուլ իտէրիզ :

Ճէրիծէի ՇԱՐԳԻՒ

Թէղրիբ

Միւլէթիմիզ աթրպպալարըն . տան , Տոքթէօր Յակորեան Ստեփան էփէնտինին . Ազգ . Հայուհ . եաց Ընկերութիւն ատենադպիրի վէ Ունենեան Արիկ էփէնտինին ետկէնի Օրիորդ Սաթինիկ Հարենց իլէ ագտը իզտիվաճլարը , կէչէն բազար ախշամը Գատըքէօյիւնտէ զայէթ շաշաալը սուրէթտէ ինրա օլունուպ , կնքահայր . լըգ գաղիփէսինի տախի Ակեանագեան Գրիգոր էփէնտի իյփաիլէմիշ տիր :

Իշպու վէլիմէ ճէմիէթինտէ պիր խալի միի վէ էճնէպի միւթէպէր Փամիւեալար հազըը պուլունմուշընտար տըը :

կէլին , վէ կիւվէիլէ հէտիրէ կէօնտէրիլէն չիչէք պուքէթէրի միյանընտան Ազգ . Հայուհէտաց Ընկերութիւնը թարափընտան կէլինէ կէօնտէրիլէն պուքէթ , էն զիյատէն նազարը ամմէյէ ճալիպ օլմուտուր :

Պու մինտօիպէթլէ կէլին վէ կիւվէյիյի թէպրիք իլէ քէնտի . էթէ ըլփահ վէ սատէթը միւթէմմէլէ թէմէննի իտէրիզ :

Միացեալ Ընկերութիւնա իանէթէն պէրմիւթատ պիր պէջուք պայլո վէրիլէնէկինտէն , թէրթիպաթ գօմիթէսի բէնչշէմպիհ կիւնիւ Գալաթատան Օս.

մանլը Պանդասրնտա պիրիննի տէֆա օլտրագ տգտը ինթիմա էթմիշէր աիր :

ՎԱՐԺԱՐԱՆԱԿԱՆ

Այս վարժարանական խնդիրը օրաթերթք ումանք օրուտն խրնդիր ընելով , երկար յօդուտծներ հրատարակեցին և իրաւունք ունէին . այս կենսատկան խնդրոյն վըրայ որչափ երկար խօսուի դարձեալ քիչէ , միտյն տարբերութիւնը խօսելու կերպին վրայ է . բացատրենք մեր միտքն . Այս ինչը եւաւ ազգային վարժարանաց համար գեշմանական մէթուզ առաջարկեց , այն ինչը գաղիտաշնընը , ուրիշ մը անկլիքանը վերջապէս մէկը չելաւ ըմելութէ ընդհանուր վարժարանաց մէջ աւտեգուած բոյոր ուսումներն , կարելի է որ աշակերտ մը ամրոջավին ուսանենի . մանաւանդ որ մասնաւոր վարժարաններու տնօրէնները կարծես իրարու հետ կը մրցին , ուսանաց ցուցակներուն մէջ ութիւններ աւելցնելու . Ազգային պատմութիւն : Աշխարհագրութիւն , Հայերէն , Տաճկերէն , Գաղիերէն , Անգլիերէն , Թուարանութիւն , Ճարտասանութիւն . . . ալ ինչ գիտնամ հազար տեսակ խեղկատակութիւններ՝ որ ինչպէս ըսինք , անկարելի է որ աշակերտ մը ասոնց ամենը կատարելապէս ուսանի , որչափ ալ ընդունակութիւն ունենայ այն :

Ընտանեաց հայերէր , մասնաւոր վարժարանաց չպարեալ և ուսուցիկ ազգերէն հրապուրուելով , թաղային դպրոցներն զրեթէ թափուր մնացին . Ուսումնարհաւրդն ալ կարծես կերպիւրիք ձեռնետու կը գտնուի ալդմանաւոր վարժարանաց՝ որսնք տարուէ տարուի փիւնիկ թութակ ուսումնաւարտներ կը տեղացնեն պղին գլխուն . այնպէս

որ մի քանի տարիէ ի վեր ուստի մաւարտի այն աստիճան պարտաւթիւն կայ հրապարակի վըրայ որ գործ բնուող երթառարգներ վիտալ սկսան . Այսու հանդերձ մրցանակաբաշխութիւններ , քննութիւններ անընդհատ կը շարունակուին :

Անցեալ տարի մասնաւոր վարժարանի մը տարօրինակ քննութեան ներկայ գտնուեցանք որուն նկարագրութիւնն է հետեւեալը :

Կարմիր կանանչ և դեղին լաթերով զարդարեալ էր սրահը տիկնանց և արանց բազմութիւն մը անհամբեր կոպասէր Բաղում անդամ զանգակը հնչելէ վերջը գլուխը գնտակ և պեխերը ինամով ներկեալ Տնօրէնը հարցու փորձն սկսաւ :

— Արամ ե՞րբ ծնաւ . . .

— Հինգ տարի առաջ :

— Խենգեցա՞ր ծո . . .

— Տէր Աստուած . . պղտիկ եղբօրս քանի տարեկան ըլլալը ե՞մ գիտեր , ասկէ զատ մայրս միշտ կ'ըսէ թէ Ս. Յակոբին չորսը լմցուց հինգը մտաւ ,

— Ետա աղէկ , Արտաշէս ո՞վ էր . . .

— Մեր մահալէլին քէօչէն թիւթիւններէր , ետքը թօփնետեց հիմա պօշ կը պարտի կոր :

— Անցնինք . Լուսաւորիչ վիրապէն ե՞րբ ելաւ :

— Ներկայ տարւոյս յունիս 14ին . . .

— Սիսու է . . .

— Ամենեւին , օրացոյցը բացնայէ . ասկէ զատ այժմ նորէն վիրապը մտած ըլլալուէ որ յառաջիկայ տարւոյն յունիս 20ին վիրապէն դարձեալ պիտի ելլայ :

Այս միջոցին հանդիսականնեն ներէն մին հետեւեալ հարցումը աւզգեց լիշեալ հանճարամիտ աշակերտին :

— Օդը ի՞նչ է :

— Քիչ մը ոգ բեր որ բացարեմ :

— Օդը ուսկից գտնամ . . .

— Զգտնուած բանի մը ինչ ըլլալն ես ի՞նչ գիտնամ :

— Ապրիս ծո , գոյեց գնտակ գլուխ տնօրէնը . այս պատասխանը ոտանաւոր եղաւ , ըստ տեսուներն աշխարհի նշանաւոր մարդիկ . ներն ո՞վ են :

— Ի մէջ բազմաց , նշանաւոր են Տէլի ծօրենին , աղւորիկ Մամա սիմիանին , և թրամամինը :

— Գաղիտ աշխարհի ո՞ր կողմէն է :

— Այդ խնդիրը Մարսիլիոյ թղթատար շոգենաւին հարցնելու է :

— Ինչո՞ւ համար ձմեռը օրեւը կը կարծնան :

— Խիստ պարզ է , ցուրտէն կղկտելով կը կարծնան :

— Պօլիս՝ օրինակի համար ժամ մը վեց եղած ատեն գերմանիա ժամը քանինէ :

— Այդ աստիճան հեռաւորութենէ տեսնելու դիտակ մը հնարուած չըլլալուն , ստիպուած եմք ժամանակնիս մեր ժամացոյցներէն հասկնալ :

— Աշխարհիս-արեւէն հեռաւորութիւնը ո՞րչափ է :

— Ինը վայրկեանի ճամբուշափ :

— Կը զառանցե՞ս ծօ' . . .

— Ամենեւին պատուելի , չիւկո ըսած է որ արեւուն լոյսը ինը վայրկեանէ աշխարհ կը հասնի : Երթալով սքանչացմամբ կը համակուէի ուստի ատիկեցայ ես ալ հարցում մը ընել :

— Թուաբանութեան ո՞ր ճիւղն հասած ես :

— Մինչեւ չորս գործողութիւնները :

— Լաւ . հարիւր ութօննը . աթը գրէ :

— 188 գրեցի :

— Կէու ի՞նչ կընէ :

— Ահաւասիկ մէջտեղէն գիծ մը քաշելով , կաւենեանք հաւըւեւ :

Այս հրաշալի հաշուագիտական պատասխանին վրայ տփիթերան մնայալ , մեկնեցանք որահէն :

ՆԵՎԻՑԻ

ԼՈՒԺՐԱՑԱ Պիր ՊիրԱկանէ

Կէչէնտէ , Լօնտրա պօրսաւընտա զարիպ պիր վագաա վուգու պուլմուշ տըր . իշպու թաճիւպէ շայան վուգուաթ ինկիլիզ սարսափանը պէյնինտէ ֆէվգէլատէ վէլվէլէի մունիպ օլտուղունատն , պիդ տախի վուգուը հալին նէշրինէ միւսարաաթ էլլէտիք :

Լօնտրա չէ հրինտէ , կինէս նամշնտա պիրինին պիր պիրախանէ . սի վարքի՝ սիլահ պիրասը ընութէր դայէթ մէշնուր օլուպ , 1759 թարիխինտէ քիւչատ օլունմուշ վէ օլ գատար չէ հրէթ պուլմուշ տըր քի , սէնէտէ պիր պուլմուք միլիօն պարիլ պիրա սարք իթմէքտէ տիր . ետնի , պիրա սաթըլը օլարագ օրթա հիսապ , սէնէտէ ալթմը միլիօն ֆրանք մըգտարը բարայ գատարընա կիրմէքտէ տիր . Պու մէպլաղտան պիրախանէ սահիպինէ , սէնէտէ օն իքի պուչըգ միլիօն ֆրանք գատար թիճարէթ գալըյօր :

Էլ եօլիմ սահիպլէրի միւսիւ կտուար կինէս վէ էվլատը , արթը իշտէն էլլէքմէք արգիւսինտէ պուլունտուքլարընտան , կէչէն սէնէ պիրախանէլէրինի 150 լմիլիօն ֆրանք սաթմաղա արզիւ իտէրէլ իսէտէ , եէքտէն պիր թէք միւթէլէրիէ վէրմէքտէն իսէ , քէնտալէրի տախմի տիրէք . Թօր գալարագ հիսսէ իւղրէ խուսուսի պիր շեքէթ թէշքի էթմէկի թէրճին իտուպ , Լօնտրա-

տա մէշհուր պանքեր միւսիւ Պարինկ-Պ օտէրս պանգամոնտ միւրաճամբ և տէրլէր : Մէզքիւր պանգամըն թօչնույթ իլէ օրան մինասիպէթի մարիւմ տիր . իմաս հիսուելէր Պրօտէրս պանգամոր թարաֆլուտան փիածուեա չնցարր տրքառ , խալդ թարաֆիւտան ոլ տէրէթէ իթիպառ , օլունուպ իշթիրասինա հիւնիւմ օլունրը քի . փիյամա ասայիշինէ խալեւ կէրէ մէք իւզրէ տիրէ քթօրուար թարաֆլուտան պանգամըն գառքարր տրքառ , խալդ թարաֆիւտան ոլ տէրէթէ իթիպառ , օլունուպ իշթիրասինա հիւնիւմ օլունրը քի . փիյամա ասայիշինէ խալեւ կէրէ մէք իւզրէ տիրէ քթօրուար թարաֆլուտան պանգամըն գառքարր տրքառ :

Յօն Փրանսորդ մաւհարէպէսի հէնկեամընտա Յ միլիար իսիմիգ ըազ իշին օրոն խահիշտէն տահա զիյատէ իզափհամ հասորի օլուզ գէ հրառէ քետքառարրնր փիյամա սեա չըք քաղաքան Յ 60 թիրարէթէ պիրիպիրինտէն զարչմազոր պազումքրյար . Համատա , պիր թագում իքիննի տէրէթէտէտ պանքերէր իթիաս էտէնէքէր տէյու պիր զօրգու տախի հասոր օլուզ , զիյատ մէզքիւր սարրա . Գանտէ աքչէլէրի պույտւնան սէրման սուհարայիւրի , աքչէլէրինի իսիմիյիա . Պարինկ-Պրօտէրս պանգամոնտ թարաֆլուտան պանգամըն գառքարր տրքառ , հիսուելէրի իթիպառ , օլունուպ իշթիրասինա հիւնիւմ օլունրը քի . ինաւու սաման խապիրթօսքնա պիրմիզունկ գանդուզուզընա թամահէն ալբա իշմէքտէ տիրէր . ամա ազապինտէտ խարապիյէթ վէ ունունտա էօլիւմ վարըմըշ-թիմին վազի-ֆէսի :

ԳՈՒՐԹԷԶ

ՀԻՔԵԱՅԱԹ

Պիր չօնուկ բէտէրի իլէ սօքաքտա կիտէր իքէն , պիր հինտթափուզը եքմէք վէրիր զաննը իլէ չօնուզըն իւզէրինէ գոշար . չօնուկ գօրգարաք բէտէրինին պանաքլարը արասընա կիրէր ,

— Աման պապա գօրքուեօրում , հինտթափուզը իւզէրիմէ կէլիյօր :

— Օզում նիշին գօրքուեօրուն , տահա տիւն ագշամ սօֆրատա հինտթ եէմէտին մի :

— Եէտիմ ամա պապա , պուհինտթ տահա օգատար բիշմէմիշ տիր :

կէչէնլէրտէ տօքթէօր քէն .

գանձաեօրլար պու ատակար :

Պու վուգուաթը օգուտուզը . մըզտա տիւշիւնտիւք քի պիգտէ պու գատար նիւնին պուլունտու . զր հալտէ Ալթուն օլուք , Օրմանոզ , կիւմիշ հալգալը , Գարա պըշագ վէ Այնալը մէյնտնէրի սահագլէրի պիրլէշէլէր , աճապա միւսիւ կինեսէ ըէքապէթ էտէ-մէզէր մի . մահզա քի պու մէյնանէլէրին սէրմայէլէրինին պէօ . յիւք զըսմը սալքի թուլումզա ունեռու իւէ բէք նիւզի պիր իսպիրթօտան իպորէթ տիր . հալթաւ Սթանգուլուն նիւնիւնէրի , իչափլէրի իշկինին էյիկինէ օլ գատար էհեմմիէթ վէրմէյիա ունուզուզունա տիգգաթթ էտէրլէր . ատի սաման խապիրթօսքնա պիրմիզունկ գանդուզուզընա թամահէն ալբա իշմէքտէ տիրէր . ամա ազապինտէտ խարապիյէթ վէ ունունտա էօլիւմ վարըմըշ-թիմին վազի-ֆէսի :

տինտէնին զէվճէսի վէֆաթ էտէր , տոքթէօր զէվճէսինին մէզարը իւսթիւնէ պիր թաշ գոյմաք արզու իթտիկինտէն , Գուլէ գարըսընտաքի մէշհուր թաշճը տիւքքեանընա կիտուպ զայէթ կիւզէլ պիր մէզար թաշընա՝ նիհայէթ պէյյէնիր :

— Պագոսանա ուսթա , չութաըն ֆիյաթը նէ՞ տիր :

— Իֆէնտի , օթաշըն ֆիյաթը նիհայէթ պիր լագըրտը եիւզ լիրայա օլուր :

— Խօթէտիկին ֆիյաթ չօք Փանիլ տիր , սօն լագըրտը օլարագ ալթմըշ լիրայա վէրինըմինին :

Թաշճը պիրադ տիւշիւնտիւքտէն սզրա :

— Տոքթէօր . պաշկասը օլսա Ալահ պիլիր վէրմէզիտիմ ամմա , մատէմքի սէն պանա չօգ միւշթէրի կէօնտէրիեօրսուն , պուտէփա հաթըրնըզը խօշ էտէրիմ տէյիզ թաշըվէրիր :

Լոնտրատա , Հայվանաթ համիսի ճէմիյէթի ազալարընտան պիրի , պիր արապաճղեւ թէսատիւք էտէրքի հայվանլարըն զըրպաճը իլէ խայիննատասընտա տէօյութիւնիզ :

— Եահու , հայքըրը արապաճղեւա . պիզիմ շիրքէթին միւսատէսի եօգ տուր պու եօլտա հայվանլարը տէօյէսինիզ , շիմտի սէնի փօլիսէ վէրիրիմ կիտէրսին հա՛ . . . .

— Իֆէնտի , ետ ազշամլարը պէնիմ գարըյը տէօյտիւզիւմի կէօրսին նէ՞ տէյէնէքսին :

— Պիզ հայվանլարա սահիպիզ օնա գարըշմաեըզ :

Միւսիւնիւն պիրի էհինի պըրաքմաք իշիւն տավա աչմըշ , մատամը տախի ավգոդաթընը չաղըմըշ , տավասընը աղնտարպ վէքիլ թալին էտէնէք :

— Եֆէնտիմ, տէր ավօգաթա՝ գօճամ պէնիմ ախլէաք վէթապիյաթը մտան շիքեայէթ է. տէյօր. հալ պու քի հեփ քէնտի կէօլիւտիղիւ ահպապլարընա սօրաբանըզ, աղնարսընըզ քի պէնտէն նէ տէրէնէ խօջնուտ աղըլար վէ հէփսի իլէ նէ եօլտահիյի վարչնըրըտը:

— Իշթէ սէնին պու հալին միքեայէթէ մուճիպ օլուշտուր ետ, նէփապ վէրտի ավօգաթ:

Հայէթ դէնկին պանքէրին պիրին օղլու մէքթէպէ կիտէր Փագաթ աթա մէրաքը օլունցնտան բէտէրի պիր կիւզէլ թայ ալմը բազար կիւնէրի պինէր կէնտէր:

Պիր բազար կիւնիւ մէքթէպատէ իմթիհան գէրէնէք, աթքնա պինէր մէքթէպէ կիտէր վէ աթքնը մէքթէպէ գարբունա պրագպ, քէնտիսի իմթիհան սալոնունա չըգար:

Պիզիմ «անժանկաթէ», էմալլէրի միսիլու պէյտամազ օլունցնտան, տիթրէյէրէք հօնտարըն գարշընա չըգար:

Հօնտարը մահզա բէտէրինէ շիրին կէօրիւնմէք իւզըք պիրիքի գուալ սուալ նէփապտան սոզրա պիրինի միքեաթաթա շայէսթէ կէօրիւրէր:

Չօնուկ սէփիննէտ արշարը չըքար, անէլէ մէքթէպ գարշընա էնէր պաքարքի, հայփանը սողութան աիթրէեր:

— Վահ, վահ տէր, պիլէիտիմ իմթիհանըն պէօլէ գուայշէյ օլուուզընը, թայըլըտա պարապէր իմթիհանա կէօթիւրիւրիտիմ, պէնիմ կիպի պօշունա սիթրէմէզ իտի պէօլէ:

Պու արտ խօնալարընտան պիրի գարըտան չըքարիքէն շակիր. ափն պու լագըտըլարընը իշիտիպ աէտի:

— Միւսիւ պիզ, պիրէր պի-

րէր իմթիհան էտէրիզ, էօյէ իքի հայգանը պիր եւրտէ սալօն. տան իչէրի ալմալըզ:

Էսնափ ատէմին պիրի պիր թիւննար ուշազը իլէ կէօրիւշ ախւկիւտէ սորտու:

— Սօրմաք ալրազ օլմապն ամա, նէ իշ իշ մէշգուլունըզ:

— Թիւննար ետնընտա սէյեաըըմ . . .

— Սէյեա՞ր նէ տէմէք տիր:

— Թիւննար պանա պիր չօք մուտրալար վէրիր, ալր չէ հիրէրի, քէօլիրի, զասագտլարը կէզարիր միւշտէրի պուլուրը, չօրգանըն ետզարը, սաթմըզ զըմ մալի տէնկ ետրար կէնտէրիր . . .

— Տէմէք քի սէնչօք ատած թանըրըն, չու կիրտիզին չըր աղըզն եէրէրտէ պէնիմ գուզեմտէյի պիր ատած պուլսանա նէ օլուր:

— Պաշ իւսթիւնէ պուլուրը ամա, պանա պիր մութըրա լողըմ արը:

ԳՈՒՄԹԻԶ

ՊԱՌԱՀԱՆԴԻԾ

Միացեալ ընկերութեանց մասնախումը, հետեւեալ կերպով կազմեց իւր դիւանը:

Պ. Ֆասթէր-Նախազահ Նուրեան էֆէնտի-Դեր Նախազահ Արարեան Ժողէֆ-Գանձապահ Թարուեան Յովհան-Քարտուզար

Յետոյ կարգադիր անդամոց մէջէն գործադիր մասնախումը մի կազմուեցաւ հետեւեալ Պատանձներէ:

Տեարք.

Նուրեան էֆ, Խուսութեան Տեգրան էֆ, Խումարեան կարա. պետ էֆ Արարեան ժողէֆ-էֆ. Հալածեան Բարսեղ էֆ. Աւրաքեան Գեարոս էֆ. Յագակիմեան

Միհրան էֆ. Փափազեան Լեւոն պէյ, Բապուճճեան կորապետ էֆ. Տէմիրճիպաշեան Սեպուհ էֆ. :

Պարահանդէռը պիտի արուի 1887 գետրգար 14 | 26 Բարեկենդանի առաջնորդ օրն:

Դեր Յանձնախումը իւր առջին նիստը պիտի ընել յառաջ կայ երեքշաբենի օր, Ըսկերութեան գրասենեակը, անմիջապէս նախնական գործողութեանց սկզբուու համար:

Կարգադիր մասնախումը իւր փորձառութեամբն անշուշտ նախորդ պարահանդէռից մէջ տեղի ունեցող անտեղութեանց դարձման մը պիտի խորհի:

ՀԱՆԵԼՈՒԿ

Կայ մի ուղար բնդ միջնորդ Որ ունի իւր մէջը մի պրոտեթէ չրլար աշխարհ մնար Վարդենական նախկին խառար Ակուայ ունի երբ որ պէտք է իսկ հողի վրայ թողածն հետքէ Ակուան ինչե՛ր չը սորվեցուց Մինչ հետքն է մեզ մերին ուղեցոյց

Այս հանելուկը՝ մինչեւ յառաջնկայ ուրբաթ օր առաջին անգամ լուծողն, մէկ ամիս ձրի թերթ պիտի ստանայ:

Նամակներն պէտք է ուղղուին խմբագրութեան:

ՅՈՒԱԼ

Աթանապօլ ահալիսի էն զիյատէ նէ՛ շէ՛ պագար:

Իհպու ուսուցին ճէփապընը՝ օն պէշ կիւնէ տէկին պուլանա, ղաղէթամըզտան իւշ այ մէճճանէն կէօնտէրիլէնէք տիր:

Ճէփապ մէքթուպլարը միւրիրիէթէ կէնտէրիլմէսի ինապ տիր:

ԿԵԱՆՔ. ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ ՄԱԶԵԲՈՒ:

ՄԵԼԻՐՈԶ.

ՄԵԼԻՐՈՅ ՄԵԼԻ ՀԵՍԻԻ ԱՅՐՈԴԻՇ

Խրապէս իրենց առջի թարմ գոյնին կը դարձունէ ձերմշկած կամ գունաթափ մազեբը. Կը զադրեցունէ անոնց թափելը. Կը մարքէ գլուխը, կը վերջացունէ թեփը, ու մազերուն նոր կեանք, աճումն, փայլ ու գեղեցկութիւնն կուտայ:

Ար վաճառուի երկու չափով՝ մեծ շիշերու մէջ:

Վշիսաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Կոյնպէս
Բարիզ ու Կիու Եօրք:

ՄԵԼԻՐՈՅ Ա. Ա. ԱԼԼԵՆԻ ՀԵՍԻԻ

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Դ'երմակ ընկած մազերուն գյոն, վերնիճ ու գեղ կուտայ: Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և աճումը: Պալսու թեփը շուտ մը անսերեայթ կ'ընէ: Իր անուշ հատ առաս է ու հեշտալի:

“Մէկ շիշ կը բաւէ:” Այդ փորձը ունեցան ամենքը որոնց միխարագունած մազերի բնական դյանին դարձան, և ճաղատ տեղի բը մազով ծածկուեցան: Կերկ չէ, և ամեննեն զեան մը ըները: Խնէ որ կուզես թարմ մայի ունենալ և բոլոր կենացդ մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը ստացիր ունին Ա. Ա. ԱԼԼԵՆ ՀԱՅՐԱԿԱՆ ՀԱՊԱԿԱՆ ՀԱՅՐԱԿԱՆ: (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Վշիսաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Կոյնպէս Բարիզ ու Կիու Եօրք: Կը վաճառուի ամեն սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անգղիացի գեղագործներու քով:

Գ Ո Հ Ա Բ Ք

ՖՐԱՆՍԻԵՒՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ
(Երկասիրեաց ՅԱԿՈԲ Գ ԷՏԻԼԵԱՆ)

Սոյն գործ՝ որ կը պարունակէ ընտիր մտածումներ քազեալը յամենայնէ որ ինչ գեղեցկագոյն արտագած են ամեն ժամանակաց և երկրաց, ու մասնաւորապէս ֆրանսայի գրական մեծ փառքերն, որպէս Հոմեր, Վիրագի, Պասիւէ, Ռասին, Մաւլուպ, Տանդէ, Շեքսրիք, և ան և ան, իրաւամբ արժանի է ազգային բանախարաց ուշադրութեան:

Կրնամք գտահաբար յանձնարարել միանգամայն բարձրագոյն դասուց աշակերտաց սոյն կարեւոր երկի գործածութիւնն, որ ոչ միայն պիտի ընձեռէ սսկեղէն բանախն այն ամեն գեղեցիկ ասացուածոց՝ որը իրաւամբ կը նկատուին բնիթացիկ գրականութեան գործարներն:

Կեդրոնատեղին է Պոլիս, Կամուրջի գլուխն, Օսմ. գրատունն, և կը վաճառուի ի գին 10 դրչ:

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՈՐԵՆ

ԱՆՑՈՆ ԱԱԲԱԿԱՆ

ԽՄԲԱԳԻՐ Յ. ՀԱՅՐԵԱՆ

ՀԵՐՄՈՆԵԿԻՆ ՇԵՎԵՓՈԽԵՎԻՑ.

ԳԵՂ ԵՑԿԵՑՈՒՆՈՒ, ՄԵԼԻՐՈՅ ԱՅՅ ԳՈՅՆԵՐ, ՄԻԿ ՏԸՆԸ:

Ըստամուան մը փորձը պիտի համոզէ ամեն Տիկին թէ որչափ գելազանց է այս ուրիշ ամեն հեղանիւթներէ և բազմաթիւ փոշիներէ: Առաջին անգամ գործածելովն ալ որ քանի մը վայրկեանի գործ է, պիտի տեսնուի խոկայն որ երեսը, վիզը, թները և ձեռուըները պիտի առնուն անոյշ փափիկութիւն մը և մարմարիսնի փայլ, հանդերձ շուշանի և վարդի գունով և բուրմամբ: Խապոնի գրգուիչ յատկութիւնները կ'ընէ մատնուիլ թէ արհեստով գեղեցկացուածէ:

Վշիսաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Կոյնպէս Բարիզ ու Կիու Եօրք: Կը վաճառուի սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու քով:

Պէյողլունտա Տօղրու եօլուա Գանծիւք պիտատէրէրին ինկիլիզ է ճպախանէսի իլէ, երւքսէք Գալորմտա Մ. Գարուանանըն ինկիլիզ մազազամնոտ վէ Պէյողլունտա Տօղրու եօլուա Մ. Իդիտոր էանտէլլանըն ինկիլիզ մազազամնոտ պուլենըր: